

Зміна податкової форми для фізичних осіб-підприємців наприкінці року - коли це вигідно?

Igor Kyrzczewski · 26.01.2026 · Księgowość – JDG

Ключові моменти

- Зміна методу оподаткування для фізичних осіб-підприємців (JDG) на 2026 рік можливе до **20 лютого 2026 року** для більшості підприємців, які отримують доходи з січня – після цієї дати рішення є обов'язковим на весь рік.
- Доступні форми включають податкову шкалу (12% до 120 000 злотих доходу, 32% понад), фіксований податок (19% від доходу) та зафіксований єдиний податок (ставки від 2% до 17% від доходу, в залежності від типу бізнесу).
- Рентабельність залежить від прогнозованих доходів, витрат, внесків на медичне страхування (9% за шкалою, 4,9% за фіксованим податком, фіксовано за єдиним податком) та податкових пільг – єдиний податок часто вигідний при низьких витратах, шкала – при нижчих доходах та сімейних пільгах.
- При прогнозуванні враховуйте дані за 2025 рік, коригуючи їх відповідно до очікуваних змін у 2026 році, і використовуйте онлайн-калькулятори для моделювання навантажень.

Зміна методу оподаткування - основна інформація

Зміна методу оподаткування дозволяє підприємцю, який веде фізичну особу-підприємця (JDG), обрати або перейти на інший метод розрахунку податку на доходи фізичних осіб (PIT) на відповідний податковий рік. Повідомлення здійснюється шляхом оновлення даних у CEIDG і є обов'язковим на весь рік.

Наразі, у січні 2026 року, підприємці мають часу до 20 лютого, щоб внести зміни на 2026 рік.

На що звернути увагу при прогнозуванні

Ключовими факторами є реалістичний прогноз доходів і витрат на 2026 рік, сума внесків на медичне страхування (яка значно варіюється між формами), доступність податкових пільг (наприклад, для дітей або спільного розрахунку з подружжям, переважно доступних за шкалою), тип бізнесу (який впливає на ставку єдиного податку) і ризик перевищення податкових порогів.

Як розрахувати рентабельність на основі даних попереднього року

На основі доходу, витрат і прибутку за 2025 рік розрахуйте податкові та внескові навантаження для кожної форми, порівняйте чисті суми "в руках", а потім коригуйте розрахунок відповідно до прогнозу на 2026 рік. Безкоштовні онлайн-калькулятори, які враховують всі складові, є корисними.

Зміна методу оподаткування в фізичній особі-підприємця на 2026 рік - Посібник для підприємців

Ведення бізнесу у формі фізичної особи-підприємця (JDG) у Польщі надає підприємцям значну гнучкість у виборі форми оподаткування податку на доходи фізичних осіб (PIT). На межі року багато власників JDG аналізують і потенційно змінюють свою форму розрахунку, щоб оптимізувати податкові та внескові навантаження. Це рішення є важливим, особливо щодо внесків на медичне страхування, податкових ставок та індивідуальної фінансової ситуації бізнесу. У цій статті розглядається суть зміни методу оподаткування, поточні терміни для 2026 року, доступні варіанти, фактори, що впливають на прогнози, і практичні способи розрахунку рентабельності на основі результатів попереднього року.

Суть і терміни зміни методу оподаткування

Зміна методу оподаткування передбачає вибір іншого методу розрахунку і сплати податку на доходи, що безпосередньо впливає на податкову базу, ставки, відрахування та суму внесків на медичне страхування. У 2026 році підприємці JDG можуть обрати одну з трьох основних форм: податкова шкала (загальні правила), фіксований податок та зафіксований єдиний податок.

Зміна може бути здійснена один раз на рік і є чинною на весь податковий рік. Повідомлення здійснюється шляхом оновлення запису в Центральному реєстрі та інформації про господарську діяльність (CEIDG-1), доступному на порталі biznes.gov.pl. Ключовий термін для 2026 року – 20 лютого – це стосується підприємців, які отримали свій перший дохід у січні (що є випадком для більшості). Після цієї дати зміни неможливі до наступного року, за винятком окремих випадків (наприклад, відмови від податкової картки до 20 січня). За відсутності активного повідомлення діє форма з попереднього року, а для нових бізнесів за замовчуванням використовується податкова шкала.

Доступні форми оподаткування у 2026 році

Підприємці мають такі варіанти:

- **Податкова шкала** — оподаткування доходу (виручка мінус витрати) за прогресивними ставками: 12% для доходів до 120 000 злотих на рік і 32% на надлишок. Пропонує неоподатковувану суму 30 000 злотих, повне відрахування витрат і доступ до більшості податкових пільг, таких як пільги на дітей або спільний розрахунок із подружжям. Внесок на медичне страхування становить 9% від доходу і не підлягає відрахуванню з PIT.
- **Фіксований податок** — фіксована ставка 19% від доходу, без податкового порогу та без неоподаткованої суми. Дозволяє відрахування витрат, але обмежує пільги (немає спільного розрахунку чи неоподаткованої суми). Внесок на медичне страхування становить 4,9% від доходу, з можливістю часткового відрахування з податку, але не менше мінімальної суми (близько 432 злотих на місяць у 2026 році).

- **Зареєстрований єдиний податок** — оподаткування виручки (без відрахування витрат) за фіксованими ставками, залежно від типу бізнесу, від 2% (наприклад, торгівля) до 17% (деякі послуги). Прикладні ставки: 8,5% для загальних послуг, 12% для ІТ-послуг або 15% для медичних професій. Внесок на медичне страхування є фіксованим і залежить від річної виручки (наприклад, близько 498 злотих на місяць для виручки до 60 000 злотих, більші суми на наступних порогах), з можливістю відрахувати 50% сплачених внесків.

Внесок на медичне страхування часто є вирішальним елементом навантаження, особливо оскільки він не збільшується лінійно з доходом за єдиним податком, роблячи цю форму привабливою для бізнесів з високими маржами та низькими витратами.

Коли зміна форми буде вигідною?

Рентабельність залежить від індивідуальних обставин. Податкова шкала зазвичай вигідна для доходів нижче 120 000 злотих, високих витрат на отримання доходу та сімейних ситуацій, що дозволяють отримувати пільги. Фіксований податок працює добре з вищими доходами (понад 150 000 злотих), пропонуючи передбачуваність і нижчу ефективну ставку внесків на медичне страхування. Єдиний податок є оптимальним у секторах послуг з мінімальними витратами (наприклад, програмісти, фрілансери, консультанти), де загальне навантаження може бути найнижчим.

Ключові фактори прогнозування зміни

Прогнозування вимагає ретельного аналізу кількох елементів:

- Реалістична оцінка доходів і витрат на весь 2026 рік, з урахуванням сезонності, нових контрактів або інфляції.
- Сума внесків на медичне страхування та внесків соціального страхування, які є постійним навантаженням.

- Доступність та вартість податкових пільг, які можуть бути обмеженими або недоступними для фіксованого податку та єдиного податку.
- Специфіка галузі та кваліфікація для відповідної ставки єдиного податку.
- Ризик перевищення порогів (наприклад, 120 000 злотих за шкалою) або меж доходу для єдиного податку.
- Особисте становище підприємця, включаючи інші джерела доходу, збитки з попередніх років або сімейні плани.

Правові зміни у 2026 році не вводять революційних модифікацій до форм оподаткування, але варто стежити за оновленнями, наприклад, щодо мінімального внеску на медичне страхування.

Практичний розрахунок рентабельності на основі даних попереднього року

Найефективніший метод – це моделювання навантажень на основі історичних даних з 2025 року з корекцією під прогноз. Процедура така:

Спочатку збір ключових даних: річна виручка, витрати на отримання доходу та відповідний дохід. Потім розрахуйте навантаження для кожної форми:

- **За шкалою:** податок за прогресивними ставками після відрахування неоподаткованої суми, плюс 9% внесок на медичне страхування з доходу.
- **За фіксованим податком:** 19% від доходу, плюс 4,9% внесок на медичне страхування (часткове відрахування).
- **За єдиним податком:** ставка єдиного податку на виручку, плюс фіксований внесок на медичне страхування, що залежить від порогового доходу.

Порівняйте загальну суму податку на доходи, внесків на медичне страхування та внесків соціального страхування, щоб визначити чисту суму, що залишилася "в руках". На наступному етапі коригуйте ці значення згідно прогнозу на 2026 рік, наприклад, збільшуючи виручку на очікуваний відсоток зростання.

Зміна методу оподаткування є ефективним інструментом для податкової оптимізації, що може призвести до економії кількох чи навіть десятків тисяч злотих на рік. Однак завжди рекомендується консультиватися з особистою ситуацією з бухгалтерською службою, щоб уникнути помилок і повною мірою використати доступні можливості.